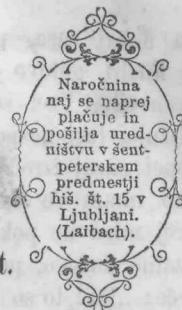




VERTEC.

Časopis s podobami za slovensko mladost.



Štev. 5.

V Ljubljani 1. maja 1871.

Leto I.

Pregreha ima žalostne nasledke. *)

(Konec.)

Solnce je zeló pripekalo in moglo je, kakor sem sodil, že okoli pol-dne biti, da pridem v prijetno dolinico, ki je bila od vseh strani obdana z lepimi zelenimi smerekami. Po dolini je tekla reka, memo ktere me je peljala pot po zelenem travniku. Kmalu dospem do nekega mlina. Tu postojim, ker nisem mogel več naprej; nogi ste opešali in v praznem želodeci se mi je nekako čudno vilo. Naravnost jo udarim v vežo ter prosim mlado žensko, ki se je okrog ognjišča sukala, naj bi mi dala enmalu kruha, ker nisem že ves dan nič jedel. Dobra žena odpre kuhinjsko omaro in mi odreže precej lep in velik kos vokusne pogače. Ko svoj kos kruha prav slastno otepam, poprašam priljudno in zgovorno ženico, ali mi ne bi hotla povedati, če imam še daleč do kake fare, kjer imam nek poseben opravek in bi rad, da bi bil berž ko mogoče tam. — „Ako greste na levo“, mi reče ženica „bote v dobrej pol uri v našej domačej fari, na desno pa še le v treh urah“. — Nisem se dolgo razgovarjal s hišno gospodinjo, da stopi mlinar v vežo. Ko zagleda torbico, ki mi je visela čez rami, premeri me z ostrom pogledom od teména do podplatov ter reče: „Hej, fanté! Od kôd si? Kje si dobil to torbico? Kam grëš?“ — Jaz se zeló prestrašim in povem vse natanko, kako sem zapustil svojega brezbožnega gospodarja, in da sem zdaj ravno na poti, da si poiščem nove službe. Povem mu tudi vse, kako sem našel neznanega dečka, ki je spal pod drevesom v gozdu, da je ta torbica njegova, in da je v njej pet sto ranjšev dobrega denarja. Pričoval mu sem tudi, da jaz dečku nisem mislil torbice vzeti, ampak mislé, da ima v njej kruha, sem ga le mislil prosišti, da bi dal tudi meni enmalu svojega bréšna, kajti bil sem zeló lačen. Deček pa prebudivši se in zagledavši mene z gorjačo v roki, se takó prestraši, da popusti svojo torbo in zbeži po širokem gozdu, sam Bog védi kam. Iskal in klical sem

* V poslednjem listu vrinila se nam je po naključji pomota, ktero si naj naši čast. bralci popravijo tako-le: Koj na pervej strani v pervej versti naj se bere namesto dvanaest let: dvajset let; in ravno tako v četrtnej versti namesto pred dvanaestimi leti: pred dvajsetimi leti.

ga nekaj časa, pa -- zastonj. Ker je bil deček slabo napravljen, sem si mislil, gotovo je kak potepuh, ki je okradel svojega gospodarja in v gozdu prenočil. Vzel sem toraj turbico z denarji in se namenil, da jo izročim v bližnjej fari gospodu župniku, da pozvedo, čegava da bi bila, ter jo lastniku zopet nazaj izroče. Vaša dobra žena naj pové, da sem ravno kar vprašal, ako imam še daleč do kake fare, kajti tuje blagó, ktero nosim, mi ne dá prej mirú ne pokoja, dokler ga ne izročim v prave in poštene roke. Mlinar vzame turbico, pregleda in prešteje denarje, potem je zopet nazaj zavezhe ter reče: „Dá! to so Rupretovi denarji, ki sem je jaz včeraj njegovej ženi Mini pošteno naštel in izročil. Slišali pa smo danes na vse zgodaj žalostno novico, da je Lipe, ki je prišel z Mino po denarje, in ktemu jih je Mina dala, da je spravi v svojo turbico, med potoma pobegnil z denarji. Že la vse zgodaj sta ga iskala tukaj okrog dva žandarja in ga še zdaj zalezujeta po našej fari.“

„Tega bodo težko dobili“, pravim jaz, „kajti lopov ima presneto dobre peté in ne bo se tako lahko vjel v nastavljene mu zanjke.“

„Hvala ljubemu Bogu, da so se le denarji dobili“, reče mlinarica, „kajti Mina je neki že vsa iz uma.“

Mlinar mi ukaže, da naj stopim v sobo, veli mi prinesti nekaj gorkih jedil in kozarec vina, da se nekoliko okrepečam, potem pa pokliče svojega hlapca, da bi me spremil do Rupretovih. Pri odhodu mi položi mlinar zaupno rokó na ramo rekoč: „Ti si dober in pošten človek. Ako ne dobiš nikjer dobre službe, pridi nazaj k meni, rad te bom vzel v svojo hišo, dasiravno ne potrebujem za zdaj nobenega posla.“ — V treh urah sem bil z mlinarjevim hlapcem pri starem Rupretu, ktemu izročim denarje in mu povem, kako in kje sem je našel. Kdo popiše radost in veselje objokanega starčeka, ko spozna po turbici in ruti, da je najdeno blagó res njegovo. Mina je ležala v postelji in se ni nič kaj brigala za najdene denarje, kajti žalosten dogodek in strah, ki ga je morala prestati, sta revo preveč prevzela. Dobra žena pa je tudi imela vse ljudi za poštene, in najmanje si je mislila, da bi bil njen Lipe, ki mu je bila takó rekoč druga mati, kaj tacega storiti mogel.“

„Nehvaležnost do očeta in matere je največa pregreha malopridnega otroka“, vzdihne vojak in prosi za nadaljevanje.

„Stari Rupret,“ nadaljuje Prevdarnik, „me ni pustil več iz svoje hiše. Pri njem sem moral ostati, kar mi je bilo prav po volji, ker prijazni in postrežljivi starček se mi je zeló dopadel, in tako sem prevzel mesto malopridnega Lipeta. — Mina ni dolgo živila. Imela je nekovo posebno nagnenje in ljubezen do nesrečnega Lipeta, kterega je, kakor sem pozneje slišal, ona sama v hišo pripravila in prav po materino za-nj skerbela. Ker se o Lipetu pozneje prav nič ni pozvedeti moglo, in ga noben človek ni niti videl niti slišal o njem, je Mino nesrečna misel, da se je njeni ljubljenec, kakor ga je vedno imenovala, v obupnosti ali umoril, ali pa kako drugače žalosten konec storil, naglo iz tega sveta pobrala. Njeno mesto za postrežbo stremu Rupretu je prevzela njena sestričina Mica, ktero tukaj vidite, in ktera je zdaj moja pridna in zvesta žena.“

Z obledelim, mótnim obrazom pogleda vojak zalo, mlado Mico, ki se je sladko namuzala svojemu možu, ko jo je vpričo tujega človeka pohvalil.

„Dobljene denarje,“ nadaljuje Prevdarnik, „je Rupret prav dobro obernil. Kupil si je nekaj polja in živine, ktero smo prav pridno redili in marljivo oskerbovali. S pridnostjo in varčnostjo se je majhno premoženje čedalje bolj pomnoževalo in v malo letih je bil Rupret eden najboljih svojih bližnjih sosedov, kajti znal je vsak krajcar v prid oberniti in vsak kos zemlje dobro porabiti, česar njegovi sosedje niso umeli. Čez dve leti potem pusti Rupret leseno bajtico podzidati. Pridejo zidarji, da postavijo temelj k novej lesenej hišici. Ko smo pod hišnim pragom kopali, dobili smo nekovo staro persteno posodo, ki je bila prav dobro s kameneno ploščo pokrita. Ali ko posodo odkrijemo, mislite si naše novo veselje in zavzetje! Posoda je bila polna francoskih luidorjev. *) Berž ko ne, jih je nekdo o dobi francozke vojske pred sovražniki tū sim zakopal in je tudi zakopane pustil. — Takó je bil Rupret naenkrat najbogatejji posestnik v našej fari. Veliko je daroval farnej cerkví in drugim dobrim napravam. Iz lesene bajtice pa se je vzdignila lepa, zidana hiša, ktero zdaj tukaj vidite. — Celih deset let se je radoval Rupret svojega poštano pridobljenega premoženja. Kmalu potem pa je jel bolehati in po kratkej bolezni zbog ostarélosti mirno in sladko v Gospodu zaspal. Pred svojo smrtjo pokliče mene k svojej postelji in mi reče: „Ljubi moj Groga! Čas, ki ga imam še živeti je kratek, zeló kratek; treba je tedaj, da naredim svojo oporoko. Vse moje premoženje, h kteremu si tudi ti veliko s svojima pridnima rokama pripomogel, je twoje; toda le s to pogodbo, da vzameš sestričino moje ranjke Mine, ki mi je po njenej smerti tako lepo in zvesto stregla, za svojo ženo. Pridna in vse hvale vredna deklica je to, in me je tudi zagotovila, da bi bila s tabo popolnoma zadovoljna. Jaz sem prepričan zadostno vajine pridnosti, pobožnosti in zvestobe, ter upam, da ne bi mogel svojega posestva v boljše roke izročiti, nego so vajine.“ — Jaz sem bil s pogoji starega Rupreta tako zadovoljen, da padem pred njega na koleni in se mu s povzdignjenima rokama za tolkanj dobroto zahvaljujem. Objemal ga sem kot svojega očeta in vse noči prosil ljubega Boga, naj bi podaril takó blagemu dobrotniku zopet ljubo zdravje, da bi bil priča veselega dné moje zaročitve s sestričino njegove ranjke žene. Ali Bog moje molitve ni hotel uslišati, čez kar pa nisem godernjal, kajti mislil sem si: Bog že vé, kaj dela, zakaj in kakó; njegova sveta volja naj se izide. Ko je Rupret svojo oporoko napravil, sem moral svojo obljubo vpričo dveh veljavnih mož poterdit. Mnogo lepih naukov sem še prejel od blagega starčeka, preden je svoje oči za zmiraj zatisnil. „Živi z ljudmi,“ je večkrat djal, „in ogibaj se vsake, tudi najmanje pregrehe, posebno pa krivice. Vsem ljudém delaj dobro in ne odteguj jim niti svojega serca niti svoje pomoči, kedar je potrebujejo, potem bo gotovo sreča pri tebi in tvojih otrocih.“ Tudi Lipeta se je bogoljubni starček še zadnje dni spominjal, rekel je: „Ako bi utegnil še kedaj nesrečni Lipe, kterege je nehvaležnost do njegovih dobrih rejnikov

* Zlatih denarjev (cekinov).

v velik greh zapeljala, v ta kraj priti, povej mu, da mu sva jaz in moja ranjka Mina njegov pregrešek odpustila, in da bo naju še v grobu veselilo, ako se je poboljšal in je postal dober in pameten človek. Če bi pa nesrečni Lipe reven in nadložen kedaj v tvojo hišo prišel, vzemi ga radovoljno pod svojo streho in obderži ga pri sebi, naj ti pomaga pri kmetiji, ktera se je po njegovem odhodu tako lepo razcvetati začela.“ — Tudi to sem obljudil svojemu blagemu dobrotniku, kterege kostí že davno počivajo na farneim pokopališči.“

„Bodi mu zémljica lahka in v miru naj počiva,“ vzdihne vojak ter se v globoke misli zatopi.

„Posestvo, ki sem ga prejel od starega Rupreta,“ pripoveduje Prevđarnik, „pripravil sem s svojo pridno delalno Mico na takošen stan, da se pred vsakim drugim najbolj odlikuje, in to mi je bilo tudi lahko, kajti od Rupreta nisem podedoval samo posestva, ampak podedoval sem tudi njegovo pridnost in ljubezen do poljedelstva, a moja Mica podedovala je od svoje tete vso varčnost in skerbljivost, ki jo mora imeti pridna gospodinja, in tako živiva že blizo deset let v najlepšej složnosti in ljubezni. Premoženje se nama, hvala Bogu, vedno pomnožuje in pridobila sva si tudi ljubezen in zaupanje naših bližnjih sosedov.“

„Al od Lipeta niste pozneje nič slišali,“ povzame vojak, ko je Prevđarnik svoj govor končal.

„Nič, prav nič,“ se oglasita enoglasno Prevđarnik in Mica.

„I kaj bi vendar storila že njim, ko bi hudobnež naenkrat stopil v vašo hišo in še veliko hudobneji, nego je bil v svojih mladih letih,“ vpraša vojak.

„Ne vém, ako bi mogel spolniti obljubo, ki sem jo dal svojemu dobrotniku,“ reče Prevđarnik, „kajti videti nepoboljšanega hudodelca pred svojimi očmi, zavrela bi mi kri in gotovo bi ga zgrabil rekoč: Tat, ki si okradel svoja največa dobrotnika! Ubijalec, ki si umoril svojo dobro mater in znabiti tudi kriv bil, da je šel tvoj in moj dobrotnik le prezgodaj v persteno gomilo, prišel si zdaj v mojo pest, da te izročim v roke ostre pravice, kajti tvoje černo dejanje — —

„Ha, zadosti, zadosti!“ zagrómí vojak s hromečim in hripavim glasom, ter skoči opiraje se na svojo leseno palico izza mize. „Vaše besede naj se izidejo. Tú imate kruljevo, na pol živo, suho in gnjilo truplo nesrečnega Lipeta, da ga izročite ostrej pravici; kajti vedite, jaz sem tisti malopridni in hudobni Lipe, o katerem ste ravno pripovedovali, in nihče drugi.“

„Jezus, Marija in sveti Jožef!“ zaupijeta enoglasno Prevđarnik in Mica, skočita po konci in gledata vsa plaha in osupnjena bledo in vpadeno obličeje nesrečnega vojaka. Mala, nedolžna deklica tišči jokaje k očetu; tudi mali otročiček v naročji ljube matere se prestraši in joka iz vsega gerla.

„Bog v nebesih je moja priča,“ povzame Prevđarnik, „da nisem mislil tako hudo z Lipetom ravnati, kakor sem ravno govoril, ampak da je bila vselej moja iskrena želja nesrečnega Lipeta na svoje persi kot svojega lastnega brata pritisniti in ga po želji svojega dobrotnika prav po bratovsko v svojo hišo sprejeti in za vselej pri sebi obderžati. Kaj ne Mica, da je res takó,“ se ihti Prevđarnik.

„Je, je takó, in nič drugače,“ reče Mica jokaje, ter si ne upa pogledati vojaka v obraz.

„Prepričan sem“ pravi Lipe s solzami v očeh, „da ste dobri in bogoljubni ljudjé; toda vaše pomoči jaz nisem zaslužil in je tudi ne potrebujem, kajti moji dnevi so izšteti. Edina dobrota, za ktero vaju prosim, je: da me obderžite v svojej hiši samo za toliko časa, da operem svojo dušo najostudniših pregreh in se spravim z Bogom, kterega sem tolkokrat hudo in gerdo razžalil. Moje hudobije so narasle do verhá in nisem vreden, da bi še dalje prebival v ljudskej druščini. Čas je kratek, — moje telo, kakor vidite, slabo; življenje visi še na enej samej nitki, ktero gloje dan in noč neki červ, ki se je zbudil v mojej vesti in vsaki trenotek se bojim, da jo pregrize in da bo treba stopiti pred ostrega sodnika, da dam odgovor od svojega malopridnega, brezbožnega življenja. Prosíte Boga, da bi me porosil s svojo milostjo, da bi ozdravil moje bolno serce in obudil nado v mojej razvetranej duši, ter mi odpustil moje velike pregrehe.“

Komaj teden so imeli Prevdarnikovi revnega, nadložnega, pa zeló ske sanega Lipeta v svojej hiši. Pripovedal jim je, kako je prišel med cigane in od ciganov med tolovaje. Ropal, pijančeval in razne druge, najgerje pregrehe je počenjal. Ker je pa njegovo gerdo življenje zavoljo hudobnega počenanja v vednej nevarnosti bilo, zapisal se je prostovoljno v vojake, kjer je leta 1849 v bitki pri Novari ob svojo levo nogo prišel. — Čutil se je vsaki dan slabejega in je spoznal, da ne bo več dolgo božjega sveta gledal. Prosil je Prevdarnika, da mu pošlje po duhovnika, ktemu se je vseh svojih pregreh in hudobij prav skesan obtožil in potem kmalu po prejetih sv. zakramentih umerl. — Rekel je še pred svojo smrtjo okrogstoječim, ki so prišli, da bi ga milovali in tolažili: „Glejte, preljubi moji! koliko zlega in žalostnih nasledkov ima ena sama preghra, ktere se človek v mladosti ne varuje.“

Iv. Tomšič.

Vsakemu svoje.

To je rés — legati je znal mlinarjev Janezek, kot da bi hruške klatil. — Dobil je Janezek nekega dné od svojega kuma (botra) sreberno dvajsetico v dar, ktero z velikim veseljem staršem pokaže, ter jo potem v žep spravi. — Po dokončanih šoli se gre s svojimi součenci igrat, — skačejo sim ter tje, da je veselje! — Ko je pa bilo čas domu iti, hoče se s podarjeno dvajsetico malo ponositi, ter seže v žep, da bi dvajsetico izvlekel, ali dvajsetice ni! — Dobil sem — pravi Janezek jokaje — dobil sem od kuma novo dvajsetico, djal sem jo v žep, al zdaj vse žepe preiščem in — ni je! — Tukaj nekje sem jo mogel zgubiti. Tovarši! kdor jo najde in mi jo nazaj prinese, hočem mu že nekaj dati. — Ves žalosten gre domu in se klaverno za mizo vsede. Vso noč se mu je od zgubljene dvajsetice sanjalo.

Drugi dan prisopiha sosedov Jožek in mu podá sreberno dvajsetico, ktero je našel na trati, kjer so se včeraj igrali, in — polovico od njega tirja. Ali Janezek se izgovarja, da bi pač škoda bilo svitlo dvajsetico menjati, jo naglo v žep vtakne, se smeje in Jožeka — kakor pravijo — s potepenim pismom odpravi.

Kmalu potem pride Jožekov oče k mlinarju, kteri od vsega tega še nič ne vé, in od najdene dvajsetice prav prederzno tudi on polovico tirja. „Ljubi sosed,“ pravi mlinar, „zavoljo nesramne sebičnosti tvoj sin po pravici ne vinarja ne zasluzi. Veselje, da je zgubljeno blago najdel in nazaj izročil, ali vsaj kakih par krajcarjev bilo bi tvojemu sinu plačila zadostí. Od najdene dvajsetice pa polovico tirjati, to je vendar enmalo prenapeto, priatelj! — Da je pa moj sin dvajsetico spravil in Jožeku prav nič dal ni, to je pa tudi kazni vredno. Ker pa želite, da bi vaš in moj sin od dvajsetice obedva enako imela, naj se zgodi po vašej volji!“

Modri mlinar izroči sreberno dvajsetico gospodu učitelju, da jo naj v prid šolske knjižnice oberne. — Jožek in Janezek sta pa zdaj od sreberne dvajsetice vsak polovico, to je — nič imela.

Lj. T.

V spomladi.

Travniki in gozdi so že zeleni, cvetlice cvetó po tratah in tudi drevje je v svojem najlepšem cvetji. Blage dišave nas razveseljujejo, drobni ptički skakljajo po drevesnih vejah in germovji ter prepevajo vesele pesmice; vse je polno življenja in pravega nedolžnega veselja. Po zimi je bilo povsod vse tiho, a zdaj v spomladi, posebno meseca majnika, se povsod razlega radosten glas. Pastirji jemljó v roke piščali in gonijo črede na pašo. Ljudjé hodijo delat na polje in v vinograde. Otroci se zbirajo na travnikih, tergajo zale cvetlice, spletajo lepe vence, skačejo za pisanimi metulji ter si delajo kratek čas. Pa tudi radi hodijo s svojimi starši na polje, da jim pomagajo pri delu, kolikor morejo in znajo. Koliko nedolžnega veselja imajo pač pridni otroci, kadar gredó z očetom ali materjo na njivo, da pomagajo korun v brazde ali pa z motiko izkopane jamice pokladati! Dobro vém, da je bil marsikdo izmed vas prav priden pri tem spomladanskem opravilu, zato vam pa hočem danes povedati tudi nekoliko o korunu, kterege menda prav radi jeste.

Korun, ali kakor ga nekteri še zmiraj napačno imenujejo krompir, berž ko ne od nemške besede „Grundbirn“, je za nas zeló koristna in imenitna rastlina. Njegova prava domovina je Amerika, odkoder se je še le pred nekaj stoletji po naših krajih udomačil. Sploh pravijo, da je pervi to rastlino v Evropo zanesel Franc Drake, o ktemer se to-le pripoveduje:

„Franc Drake je poslal svojemu prijatelju v London veliko koruna s priporočilnim pismom, da ga naj posadi. Rekel je, da je sad te rastline, kadar dozori, zeló dobra in tečna jéd. Mož je bil tega darú svojega pri-

jatelja zeló vesel, ter izročí korun svojemu vertnarju s poveljem, da ga naj posadi in skerbno varuje. — Težko že pričakuje jeseni. Poletje se bliža h koncu; kroglice, ktere pri tej rastlini prirastejo iz cvetja, bile so že rumenkaste in gospodar mislē si, da je njegov priatelj Drake pod imenom sad menil te kroglice, povabi veliko imenitnih gospodov na kosilo. Povabljeni pridejo in se prav dobro gosté. Skleda se versti za skledo in že mislijo, da je kosilo končano, kar prinese strežaj na mizo pokrito skledico. Vsi uganjujejo, kaj bi bilo v njej, pa nobeden prave ne zadene. Naposled jim gospodar pové, kaj je v skledici in jim ob enem tudi razloži, kar mu je Drake pisal o



korunu. Povabljeni gostje pokusijo to novo jed, pa se jim nikakor ne dopade, dasiravno so korunove jagode v surovem maslu pečene in s sladkorjem dobro potresene bile. Vsi z enim glasom rekó, da je ta sad v Ameriki znabiti dober in slosten, al v Angliji, kjer zavoljo podnebja znabiti ne more dozoretí, ne bode nikoli dober in užiten. Gospodar je zeló hud, da se mu je ta reč tako slabo obnesla, ter zapové vertnarju, da naj rastlino poruje in sežge, kar je vertnar tudi rad storil. Ko pa pride gospodar drugo jutro po vertu se sprehajat, mu nekaj prav prijetno zadiši. To se mu je čudno zdélo in zapové vert preiskati, kje bi bilo kaj enako dišečega. Niso dolgo iskali, kajti kmalu najdejo na tleh v pepelu sežganega korunovca nekaj pečenega koruna in vertnar pové,

da je ta sad visel na korenini korunove rastline. Zdaj še le spoznajo, kaj si je Drake misil pod imenom korunovega sadú. To se vé, da je zdaj gospodar še enkrat povabil vse svoje prijatelje na kosilo ter jim postregel s korunovimi podzemljicami, kar se mu je zdaj mnogo bolje obneslo, nego v pervič.“

Dandanes se nahaja korun že po vseh bolj izobraženih deželah in je mnogih, zeló različnih plemen. Pri nas na Kranjskem in sploh pri vseh Slovencih je korun tako tečna rastlina, da ga gotovo dobiš v vsakej kočici, in stare mamice, kterim se že kruh upira, užívajo mesto njega korun. Iz koruna pa tudi napravljajo žganje, škrob ali močec, sladkor i. t. d. Korun sadimo v spomladi, pri nas navadno o št. Jurjevem do srede meseca majnika. Otroci le pridno pomagajte pri tem delu, da bote enkrat dobrí in umni gospodarji.

T.

Palček.

(Kratkočasnica za otroke.)

Bila sta mož in žena. Imela sta lepo pohištvo in polje, al nobenih otrok. Prosimla sta tedaj Bogá, da bi njima dal vsaj enega sina, naj bi tudi ne bil veči kakor palec. In glej! za kar sta prosila, to jima je Bog dal. Žena je rodila sina, in ko je sin odrastel, res ni bil veči od palca. Se vé, da ga starši niso bili veseli, ker je bil tako majhen in ni nič mogel pomagati pri delu. Zatoraj ga oče nekega dne zapodijo od hiše rekši, naj si sam služi kruh po širokem svetu. Palček — tako so sina imenovali — se žalostno odpravi iz doma in gré sam ne vedé kam. Zdaj pride v gozd in že od daleč zagleda tatove. Hitro se skrije v visoko travo in čuje, kako se memogredoči tatovi pogovarjajo, da bodo šli v treh dneh krast v hišo njegovega očeta. Da bi svojim staršem to nevarnost oznanil, zavije jo zopet nazaj proti domu. Pa kakor je bil pri vseh rečeh nesrečen, tako tudi zdaj. Namesto da bi si bil pot okrajšal, in šel naravnost po cesti, zavije jo čez travnik, po katerem je bilo mnogo dalj do doma njegovih staršev. Na travniku pa so se pasle krave in ena ga je s travo vred požerla. V tesna čревa zapert začne na ves glas upiti. Pastir se čudi kaj v kravi takó upije in žene kravo domu. Domá pa kravo zakoljejo in iz črev naredijo klobase. Tako je prišel Palček iz krave v klobaso. Klobaso pečejo, ali ko je Palčeka začelo žgati na enej strani, začel je upiti na ves glas: Ejsa, ása, obernite me! Gospodinja se čudi in oberne klobaso. Ko pa Palčeka tudi na drugej strani začne peči, spomni se, kaj je v gozdu slišal. Zdaj še le začne klicati: V hlevu so tatovi! Na ta klic hité vsi proti hlevu, Palček pa iz klobase zbeži in še o pravem času naznani svojim staršem nesrečo, ktera je čaka. Odsihmal so oče obderžali Palčeka domá in ga niso več podili po svetu.

J. P.

Burja.

Ime „burja“ je gotovo vsakemu značno. Vsaj slišimo naše kmete čestokrat govoriti: Burja se bliža, burja je strašno razsajala itd. Kaj pa burja prav za prav pomeni, naj vam tukaj ob kratkem razložim.

Burja nastaja na nerodovitnem Krasu in piha proti jugu z vso močjo, še veliko hujše kakor najstrahovitejši vihar, kteri včasih po naših pokrajinah razsaja. Burja

je prava zloba posebno za teržaško okolico, za mornarje na jadranskem morji in za Dalmacijo. Kedar namreč burja pihati začne, ne sme nihče biti na prostem, ne človek, ne žival; gorjé pa človeku, če ga na samoti vjame bodi si na polji ali v goščavi. Človeku pobere sapo in ga hoče siloma zadušiti, s tako močjo brije memo njega; če pa ni zadosti močen ga preverže kakor snop, in ga verh tega še po zemlji sim ter tje valja. Nekteri ljudje vidši, da ne bodo mogli dolgo po koncu stati, vležejo se na tla in zgrabijo za kako korenino ali kaj druga, da jih burja ne more premakniti. Ako naleti burja na kak voz, kteri po cesti derdra, kar pri priči ga preoberne in ga tudi, če je kak prepad blizo, va-nj trešči, da se na drobne kosce razdrobi. Najmočnejša drevesa s koreninami vred izruje, ter je kakor so dolga in široka na tla položi. Pojate, kozolce in druga poslopja razterga, ali jim pa strehe odnese, da so videti kakor pijanci brez klobuka. Kaj pač mislite, storijo prebivalci tamošnjega kraja? — Svoje njive in polja obdajo z visokim obzidjem, da jim burja ne more tako lehko pridelke pokončati in da jim črede, ktere se po tratah pasejo ne umorí. Na strehe nanosijo težkega kamenja, da jih burja ne more kar takó meni tebi nič pobrisati. Sploh rečeno, prebivalci takih krajev si morajo z velikim trudom vsakdanji kruh pridelovati in se veliko več za-nj truditi, nego mi v naših krajih. Ako je burja zelo močna, čestokrat tudi ograje razdere in potem vse pokonča. — Hvalite torej Bogá, da živite v tako srečnem kraji, kjer se vam burje ni treba toliko bat.

Bukovski Tone.

Planinska staja.

Planinska staja, tudi stan ali planšarka imenovana, je taka bajta, ktera se po planinah za ondotne pastirje nahaja. Staja ni umetno narejena, ampak nekaj hlodov eden čez drugega položenih dela steno, a streha je z desak narejena ter s kamenjem obložena, da jej veter ne more tako lehko škodovati. Špranje so večidel z mahom zadelane. Take bajte stojé najraje v sredi kake lepe livade, kjer se za živino tečna paša nahaja. Tjé goni planinar vsako leto združen s svojimi sosedji domačo čredo, ktera je z mnogoverstnimi cvetlicami in zvonci nališpana o sv. Jurji na pašo. Tam jo pase celo leto do sv. Mihela in nareja iz mleka, ktere krave zavolj tečne planinske paše obilo dadó, dober sir, ter ga pridela v tako obilnej méri, da se skorej vsa družina po zimi o njem preživi. Tudi močnega psa z ostrim ovratnikom oboroženega ima seboj, da drobnico proti napadom volkov in drugih divjačin brani. Okoli bajte je precej visoka ograja, kamor se živila po noči ali pa o času hudega vremena požene. Navadno je po več takih bajt skupaj, nekaj zavoljo varnosti, nekaj pa tudi zavoljo kratkega časa. Zjutraj namreč, ko se živila iz ograje spusti, se združi iz vseh ograj skupaj in pastirji gredó za njo ter si na piščalke piskajo kratek čas delajo; nekteri pastirji pa doma ostanejo in iz mleka, ktero se je prejšni večer namolzlo, sir narejajo.

Tako se pase živina ves dragi dan po tečnih pašah, na večer pa se med petjem pastirjev domu žene in v ograjo zapré. Ko se zmrači, se snidejo pastirji pri enem ali pri drugem svojih sosedov, ter se pri njem ves večer kratkočasijo. Na ta način preteče dan za dnevom.

Ko se pa začne zima približevati, poslové se tudi pastirji od ljubljenih planín in dragih bajtic ter se spravljajo domu težko obloženi s planinskim sirom in željno pričakovani od svojih znancev in sosedov.

Glejte, tako živiljenje je po planinah; ali se vam ne dopade?

Bukovski Tone.

Drevesce.

Pri mojem drevescu

Zmir vetrč pihljá,

In z listjem šaljivo

Po vejah igra.

Živalice drobne

Se zgodaj glasé,

Očeta v nebesih

Po svoje časté.

Veseli se ptički

Med cvetje zberó,

In pesmice lepe

Izbrane pojó.

Tud' jaz na vse zgodaj

K drevescu hitim,

Da z drobnimi ptički

Očeta častim.

— Č.

Prebrisan kmet.

V Parizu, glavnem mestu francoske dežele, so na teržni dan prodajali mesarji mesó.

Pripeti se, da pride memo mesnice tudi neki kmet, ki je bil v pervič v Parizu.

„Pojdí sím, pojdi,“ kliče ga majhen mesar, „ter vzemi kaj s seboj!“

— Priprosti kmetič pristopi bliže ter vzame telečjo kračo, ktero pobaše v bisago — in odide naprej.

„Oho! to ne gre takó, plačaj poprej,“ kriči za njim mesar.

Kmetu se to čudno zdi od mesarja, ki ga je poprej vabil in mu rekel, da naj kaj s seboj vzame, a zdaj ga kar naravnost tirja, da mora plačati.

Hiro korači nazaj k mesarji ter ga vpraša: „He, brate! ali nisi poprej rekel: Vzemi kaj s seboj! za plačilo nisem jaz slišal niti najmanje besedice.“

„Moraš plačati“ vpije mesar.

„Tedaj dobro, če pa nimam nič denarja boš menda tudi zadovoljen, ako ti zapojem tako pesem, ktera bo tebi prav po volji.“

„Nó, ako tako pesem zapoješ, da mi bo dopadla, hočem te oprostiti dolga.“

Kmet začne peti, — poje zdaj to, zdaj zopet drugo pesem, — začne

zopet tretjo, četerto i. t. d., ali nobena ne dopade mesarju. Kmet jezen, da mu ne more ustreči, misli in misli, naposled nagerbanči čelo, odpre usta, vtakne roko v žep, ter začne peti:

Pridi, pridi vèn mošnjiček
Plačan hoče bit' možiček.

„To mi dopade, to je po mojej volji, takó je prav,“ vpije mesar.

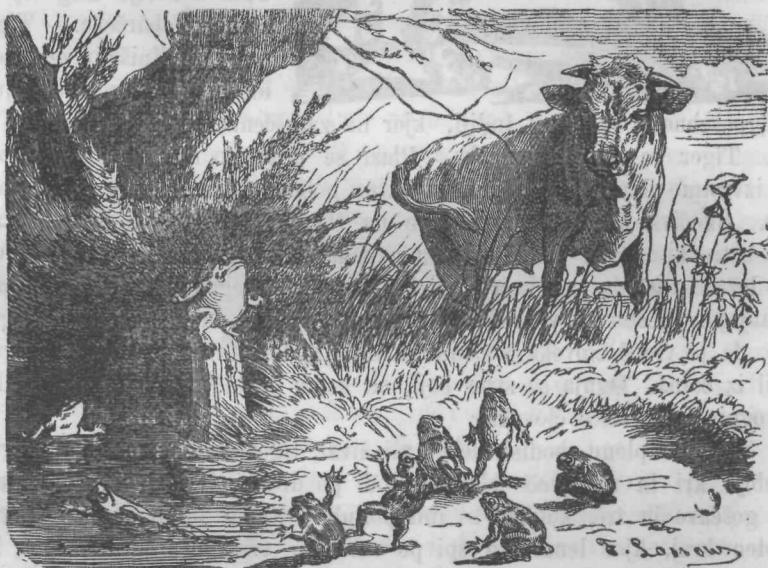
„Dobro, če ti ta pesem dopade, sem pa prost dolgá in krača je moja,“ to rekši jo kmetič naglo naprej pobriše.

Zdaj še le je mesar sprevidel, kako ga je kmet prekanil, toda prepozno je bilo, kajti prebrisani kmet je že peté odnesel s kračo.

Ivana Jam.

Žaba in vol.

(Basen.)



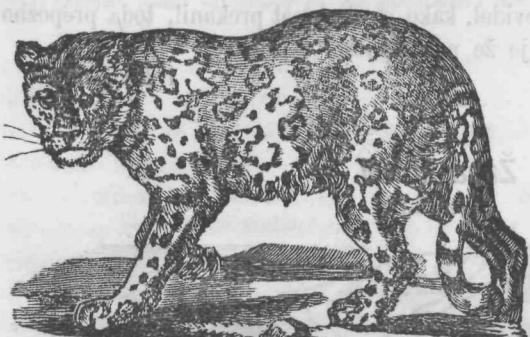
Na livadi blizo nekega močvirja, v kterem je bilo mnogo žab, se je pasel vol. Žaba vidši lepega vôla reče svojim tovaršicam: „Tako velika, kakor je vol, sem lehko tudi jaz.“ To rekši, začne svojo gerbasto kožo napihovati, ter vpraša svoje tovaršice: „Ali nisem tako velika, kakor vol?“ Tavaršice se jej smejejo in rekó: „Še zmêrom si majhna žaba, kakoršna si bila poprej.“ — Še bolj se napenja in zopet vpraša: „Kaj pa zdaj, ali nisem velikemu volu enaka?“ „Nisi ne“ jej odgovoré druge žabe. „Nó, zdaj le bom“ reče ter se še bolj in bolj napenja in — poči.

Napuh pelje v nesrečo.



Prirodopisno-natoroznansko polje.

T i g e r.



Aziji, posebno v vzhodnej Indiji, kjer na zaraščenih bregovih preži na svoj plén. Tiger je popolna mačka. Plazi se prav po mačje, skače, pleza in tudi izvrstno plava. Pred njim ni varna nobena žival, loti se celo mladega slona. Skočivši na žival jo podere na tla ter jej globoko v mesó zasadí svoje ostre kremlje. Tudi človeka napada in zgodilo se je že, da je v samedot ležeče vasí do zadnjega človeka iztrebil, zategadelj ga pa tudi močno preganjajo. Čestokrat v sredi vasí zgrabi človeka in ga odnese. Dogodilo se je, da je videč človeka v čolnu skočil v vodo, plaval do njega ter ga potegnil iz čolna. Ognja se sicer boji, ali kedar je lačen, skoči tudi med gorče ognje in odvleče človeka.

Svojemu plenu, bodisi človek ali žival, tiger na mestu razporje truplo, posreblje kri in z največo slastjo brodi po drobu. Potem si ga odvleče v kako goščavo in žré, kolikor se mu poljubi. Kedar je sit, splazi se v kak samoten kraj, kjer lenari in spi po ves dan, včasih še dalj. Tiger, ki je enkrat okusil človeško meso, pravijo, da potem najraje zalezuje ljudí in umori vsaki dan enega, včasih tudi po dva človeka. — Samica skotí navadno po dva ali tri mlade, za ktere mora ona sama skerbeti, kajti tiger se ne zmeni za-nje. Ob tem času je tigrica najhuja, takrat je strah in trepet po vsej okolici. Mlade tigre otémati je strašno nevarno, razkačena samica sledi svoje mladiče milje in milje daleč in čestokrat se jej tudi samec pridruži. Mlad tiger se sčasoma privadi na človeka in se dá tudi nekoliko ukrotiti, al verovati mu ni nikoli. Hipoma se izbudi v njem njegova mačja čud in marsikteri tomljač, ki je mislil, da ima mačko popolnoma v svojej moći, plačal je svojo umetnost z življenjem. Tigre lové z gonjači, včasih se združi po več tisoč ljudi, al vendar je lov na tigre, če tudi na slonih, zmêrom jako nevaren.

Tiger (*Felis tigris*) se šteje med mačja plemena, imá 5 do 9 čevljev dolgo stegnjeno telo, rudečkasto-rumeno dlačko, po trebuhu je bel s povprečnimi černimi progami. Tudi 3 čevlje dolg rep imá černe kolobarčeke. — Tiger je najgrozovitniša in zeló kervo-ločna zvér. Prebiva v južnej

Potresi.

Potresi izvirajo iz zemeljskih globin, ne pa kakor nekteri naravoslovci razkladajo, iz poveršnih vzrokov naše zemlje. V neizmernih zemeljskih predalih nahajajo se razne žveplene rude, premogi, gazi in druge gorljive stvari, ktere se mnogokrat vnamejo ter iz predala v predal s silno, nezapopadljivo močjo derejo in butajo, da se zemlja stresa. Podzemeljski gazi in rude so tedaj, ki delajo potrese, kteri vzrokujejo večkrat strašne in žalostne nasledke na našej zemlji.

Afrika in Evropa nimate toliko potresov, kakor Azija, Amerika in Avstralija, v katerih poslednjih je veliko gorečih gorá, ki bljujejo iz sebe razbeljeno kamenje, rude, pepel, pesek, še celo vrelo vodo, in tako hipoma najlepše kraje s pepelom in šuto zasipljejo. Take ognjene gore so največ v ozkej zvezi s strašnimi potresi. V zahodnej Aziji, kakor tudi v južno-zahodnej Ameriki so potresi tako rekoč na dnevnom redu in najstrašnejši. Potresi so pa tudi zeló različni; nekteri se pokažejo v nekakem gibani ali guganji, drugi v podobi valov, zopet drugi v vertincu, in nekteri gredó po ravnej poti naprej; potresi so ali memogredoči, ali pa le na enem mestu se gibajoči; včasih se pa tudi ponavljajo po minutah, urah, dnevih, tednih in celo mesecih. Nekteri potresi gredó miroma in bolj tihoma naprej, namreč takó, da se na enem ali več krajih prav nič od njih ne vé, a drugi napravlajo neizrečeno veliko škode, ne samo na enem, ampak tudi na več krajih, naj si bode blizo ali po več milj narazen. — Potresi pretergajo poveršino naše zemlje, ter jo pogoltnejo v svojo neizmerno žrelo in globino; oni izpuščajo svoje gaze, razrušijo cele goré, zlijejo jezera in reke čez breg, in prenaredé večkrat lepo zemsko podobo v prazne in puste goličave, da človeka strah in groza spreletava, ako je gleda. Zgodilo se je tudi že večkrat, da so se iz temnih morskih globin prikazali novi otoki, medtem ko so se drugi v neizmernih morskih globinah za zmiraj potopili.

Dokaj škode so naredili potresi samo v enem stoletji, koliko pa še, ako bi človek pogledal v vsa stoletja stare in nove dôbe. Leta 1746 so potresi Limo v južnej Ameriki, l. 1755 Lizabono, l. 1774 staro Gvatemala v srednjej Ameriki, l. 1783 skoraj vso Kalabrijo, l. 1812 Karakas v južnej Ameriki, l. 1822 Haleb na Sirskem, l. 1829 Murcijo in deloma tudi Valencijo (na Španskem), l. 1840 goro Ararat v Armeniji in l. 1842 otok Haiti žalostno razdiali in pokončali. Limo, glavno in bogato mesto na Peruanskem je 28. vinotoka l. 1746 potres v malo urah tako pokončal, da je izmed 60.000 prebivalcev jih komaj 3000 ostalo. Ravno o tem času je morje blzo nekega mesta čez bregovje stopilo in lepo morsko pristanišče z vsem brodovjem, ladijami in nebrojnim bogastvom zalilo; izmed 4000 prebivalcev tega mesta sta se le dva človeka z veliko težavo žalostne smerti otela. Pravijo, da se pri jasnem in tihem vremenu veslaje po omenjenim kraji še dan danes na dnu morja vidijo strašne razvaline nekdanjega lepega morskega pristanišča. — Še huja in žalostnejša osoda je zadela veliko, glavno mesto Lizabono na Portugaljskem. Bilo je ravno na praznik vseh svetnikov l. 1755,

da je več, nego polovica lepih in visokih palač in drugih hiš razpalo v pepel in šuto; blizu 30.000 ljudi je žalostno poginilo, in še celo kralj je že bil v največej nevarnosti. Od tega potresa, ki je bil menda najsilnejši, kar stoji svet, nahajajo se še dandanes pesmi tudi v našem domačem slovenskem jeziku. — Kakor je bilo že poprej omenjeno, so 7. junija 1842 l. tudi otok Haiti zeló hudi potresi zadeli. Celih pet dni in noči, ponavljali so se ti divji podzemljski zmaji s tako močjo, da so ljudjé in živila, kakor snopi, padali na terda tla, med tem ko jih je na tisoče pod razvalinami moralo revno umreti.

V najnovejji dobi je potres 12. oktobra 1855. l. mesto Kandijo na Turškem popolnoma razdal; 500 merličev so iz razvalin potegnili. Ravno ta dan je tudi Kanea veliko terpela, a vendar ni tudi noben človek zgubil svojega dragega življenja. — Omenjenega leta so bili tudi v Egiptu hudi potresi. Na otoku Rhodu je bil 12. oktobra; trajal je eno minuto in 15 sekund, ter v tem kratkem času napravil veliko škode; samo v mestu Rhodu se je cenila škoda na 40 milijonov pijastrov. — Tudi po Kranjskem in sosednjih deželah so se tega leta pokazovali potresi, a vendar niso ravno veliko škode naredili. 9. novembra je Ljubljancane dvakrat po noči precej dobro pogugal, in to brez vse škode, razun da so se ga nekteri bolj boječi nekoliko ustrašili. In kdo bi se tudi ne bal potresov, ako pomisli, v kolikoj nevarnosti se ljudjé, mesta in vasi zazibljejo, in da je morda le še malo več moči primanjkovalo, da se niso za večno zazibali v temne zemeljske globine! — Dne 21. decembra 1845. l. okoli desete ure zvečer je bil v Ljubljani zeló hud potres, kakoršnega menda ni bilo na Kranjskem od leta 1691. Skorej vsaka hiša je bila nekoliko poškodovana in okoli 60 dimnikov se je poderlo. — 7. marca 1857. l. ob pol štirih zjutraj je bil potres na več krajin na Kranjskem tako hud, da je sim ter tje nekaj dimnikov razpalo. V Kamniku je samostanu čč. frančiškanov napravil precej znatno razpoklino; v Komendi blizu Kamnika je počila cerkev in v Besnici na Gorjanskem hiša ondotnega duhovna.

Pervi, najmočnejši potresi terpe navadno le nekaj hipov, k večemu nekaj sekund; za njimi sledé drugi, ki so pa slabeji in se ponavljajo več dni ali tednov.

Da si tudi so potresi večkrat zeló grozni in strašni, vendar se nam jih ni treba batiti, ako živimo po zapovedih božjih, kajti božja vsemogočnost je izbuja v neizmernih zemeljskih duplinah. Kdor Bogá ljubi in živi po njegovih zakonih, ni se mu batiti nobenih podzemeljskih strahov, pa naj si bodo ti strahovi še tako hudi in siloviti, pravični stoji v sredi med njimi kot terdna skala, opiraje se na moč in neskončno ljubezen stvarnikovo.

T.



Razne stvari.

Drobine.

(Velikonočni olupki.) Leta 1529 je bila na Kranjskem tako velika lakota, da bi se bila za en hlebec kruha lehko cela njiva kupila. Ravno od tega leta obhajamo pri nas spomin, da o velikej noči repne olupke (alelujo) jémo, ker zgorej omenjenega leta niso na velikonočno nedeljo kranjski prebivalci imeli drugega pri hiši, nego še same olupke.

(Hiše starih Slovanov.) Hiše starih Slovanov so bile sestavljene iz štirih sten, ki so bile lesene spletene ali pa zidane. Luknje so zamašili z mahom in je z blatom ometalji. Pokrivali so hiše s slamo, z bičevjem in s steljo, kakor še danes.

Branje.

Beri rad dobre knjige in spise; v njih imaaš, ako je prav bereš in razumiš, modrega učitelja in ljubega prijatelja povsod, na vseh krajih svojega življenja.

Beri rad in premišljuj,
Si modrosti pridobljuj.

Križi.

Nadloge in križi so temne noči,
Da potlej za njimi nam lepše svetli.

Mladost.

Odiide nam kmalu pomlad in polet,
Osuje tak hitro mladosti se cvet;
Oj skerbi, mladina, za cvetje lepó,
Da sadja obilno prineslo ti bo!

Tovaršija.

Hudobna tovaršija
Mladine je morija.

Kratkočasnice.

* „Zakaj te ni bilo včeraj v šolo?“ vpraša učitelj svojega učenčka. — „Bolan sem bil,“ se zgovarja lenuh. — „Tedaj se ti ni zdelo vredno, da bi se bil zategadelj oglasil ali opravičil?“ huduje se učitelj. — „Pač, gospod učitelj,“ odgovori deček, „že predvčerajšnjim sem prosil Jakca, da bi vam povedal, da bom včeraj bolan.“

* „Jaz nikakor ne verjamem, da bi cepljenje kôz kaj pomagalo“ pravi nek preméden gospodar. „Ravno lani sem dal enemu svojih otrok kozé staviti, a drugi dan pade skoz okno in pri tej priči obleži mertev.“

* Nekdo je vprašal svojega prijatelja, kaj takrat misli, kadar nič ne misli? Prijatelj mu odgovori, da misli, kako bi tistemu odgovoril, ki ga nič ne vpraša.

* Nek pijan vojak séstane svojega kapetana, ter ga hoče po dolžnosti pozdraviti, al nikakor se ne more mirno postaviti. „Tepec!“ zagromi kapetan na-nj, „si se ga pa že zopet navlekel, da ne moreš mirno stati.“ Vojak odgovori: „Gospod, saj ni res; pijan nisem, ali le dvoje vino sem pil, černo in belo, pa me eno vleče sim, drugo pa tje.“

Besede, ki tudi nazaj brane nekaj pomenijo.

Žep	= peš	Del	= léd,
Okrog	= gorko,	Hubert	= trebuh,
Rog	= gor,	Ris	= sir,
Tók	= kót,	Potop	= potop,
Jakob	= bo kaj?	Tat	= tat.

Številne naloge.

1) O priložnosti, ko je bilo nabiranje vojaških novincev, poprašujejo se dijaki med seboj, koliko še kateremu manjka do dvajsetega leta. Eden izmed njih pa noče radovednežem naravnost odgovoriti, ampak jim jo zasoli in reče: Kedā bom šestkrat toliko star, kolikor sem zdaj, manjkalo mi bo še toliko do 100, kolikor mi manjka zdaj do 20 let. Koliko je bil star dijak?

2) Trije pastirji se vsedejo v senco pod drevó, da bi snedli sadje, ki so je imeli seboj. Pervi je imel 16, drugi 13 in tretji 11 mareljc. Preden začnó jesti pride četrti in pravi: Ali vam smem pomagati? Le daj! mu odgovoré. Snedli so vse marellice, vsak enako. — Ko se najedó, odpri tudi četrti deček svojo torbico, in verne postrežljivim tovaršem orehov za marellice. Vsem skupaj jih dá 40 in reče, naj si je razdelé, kakor je prav. Zadnja dva je hočeta tako razdeliti, da bi dobil vsak toliko orehov, kolikor je dal mareljc: pervi 16, drugi 13 in tretji 11. Toda pervi s tem ni zadovoljen in terdí, da bi taka delitev ne bila pravična. — Ali res ne, in kako se morajo orehi razdeliti?

(Imena reševalcev priobčili bomo v prihodnjem listu.)

Zastavice.

1) Ne je in ne pije, pa vendar poje. Kaj je to?

2) Gori raste, doli kima, pa rudeče imá. Kaj je to?

3) Poznam deklico, ktera v sobo přesídi skož vsa okna naenkrat pogleda. Povej jo?

4) Piše kedā mertev je,
Kedā živ pa nikdar ne.
Kaj je to?

5) Veliko imam oči, pa vendar sem slép —
Pri vsakem očesu zraste mi rep.

(Rešitev številnih nalog in uganjke zastavic v prihodnjem listu.)

■ Vsem čast. gg. naročnikom in dopisovalcem daje se na znanje, da se je vredništvo „Verteca“ preselilo v šentpetersko predmestje hiš. štev. 15. kamor se naj zanaprej naročnina in rokopisi pošiljajo.

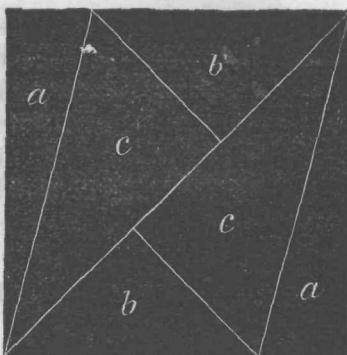
Vredništvo.

■ Današnjemu listu je pridjana muzikalna priloga. **■**

Izdatelj, založnik in vrednik **Ivan Tomšič**. — Tisk Egerjev v Ljubljani.

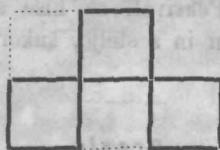
Rešitev zabavnih nalog in uganjke zastavic v 4. listu „Verteca.“

Rešitev I. naloge:



Rešitev II. naloge:

Zbriši tri čerte, ktere so tukaj s pikami zaznamovane, in ostali ti bodo še tri celi kvadrati. Tako-le:



Rešitev III. naloge.

Polovica od dvanajst je 7, in sicer tako-le:

$$\frac{\text{VII}}{\text{III}} = \text{VII}.$$

Uganjke zastavice: 1. Po nogah; 2. Žepna ura; 3. Térn; 4. Glas; 5. Voda, riba in kamen; 6. M D C.

Vse tri naloge v 4. listu „Verteca“ so prav rešili: A. Kenda, dijak v Terstu; L. Mozirski v Moziriji; A. Leban, v Gorici; T. Dobrhina iz Radule; E. Benedikt v Ljublj.; Rud. Malič v Ljubljani; I. Libljanski v Gorici; A. Bezenšek, gimnazijalec v Celji; J. Pečar, uč. v Kostanjevieci; T. Vrečar, sem. hišnik v Celji; J. Redinišek tes. mojster v Kostanjevici; J. Svetina, bogosl. v Ljublj.; Fr. Kovačič, učenka IV. raz. v Ipav. — Pervo nalogu je rešila: g. Albina Pirc v Teržiču. Dve poslednji nalogi: Fr. Heržič, uč. na Vuki v Slavoniji; g. Ana Malič in D. Tomšič v Vinici; Ulrika Lipoldova v Idriji; J. Žitnik in J. Pertot, učenca IV. raz. v Idriji.